

Verzamelde Werken van de

Hoevenaar Kunstschilders

17^e tot 20^e eeuw

Deel IIb

door

Hans Hoevenaar

2024

De Verzamelde Werken
van de

Hoevenaar

Kunstschilders
17^e tot 20^e eeuw

Deel IIb

door
Hans Hoevenaar

2024

Tekeningen en Litho's

van

Willem Pieter Hoevenaar 1808 - 1863

Colofon

Copyright © 2024: Hans Hoevenaar
Samesteller en auteur: Hans Hoevenaar
ISBN: 9789403748979
2^e druk
Druk- en bindwerk: Bookmundo

De afbeeldingen in deze uitgave zijn zoveel mogelijk met toestemming of vrij van rechten gebruikt. Mochten er toch afbeeldingen zijn waar rechten op rusten, dan gelieve dat kenbaar te maken via pjhoevenaar@gmail.com

Inhoud

Inleiding	7
Willem Pieter Hoevenaar	9
Uit: Lexicon Nederlandse Beeldend Kunstenaars 1750-1880.....	15
Voorkomende signaturen van W.P. Hoevenaar.....	17
Vervolg Tekeningen.....	19
Kermis te Utrecht.....	71
Litho's.....	89
Neêrlands Roem, Galerij van beroemde nederlanders uit het tijdvak van Frederik Hendrik – J. van Lennep.....	117
Maskerade van de studenten Utrechtse hogeschool, gehouden t.g.v. de 215de dies natalis van de hogeschool.	131
Maskerade der Studenten Utrecht 1856.	141
Maskerade van de studenten van de Utrechtse hogeschool, leden van Muta Fides, gehouden ter gelegenheid van de 220ste dies natalis van de hogeschool 1856.	149
Uit het schetsboek met gezinsleden.....	161
Registratie van schilderijen uit diverse bronnen.....	219
Index van afbeeldingen van kunstwerken in dit boek.....	229

Ik heb mijn best gedaan om zoveel mogelijk hoge resolutie afbeeldingen te verkrijgen.
Dat is helaas niet bij alle items gelukt.

Inleiding

Kunstenaarsfamilie Hoevenaar

Nederland kent vele bekende kunstenaars en kunstenaarsfamilies

Eén daarvan is het geslacht Hoevenaar, oorspronkelijk afkomstig uit Vianen/ Culemborg.

Vanaf begin 1600 zijn Hoevenaar kunstschilders, klokken- en instrumentmakers en diamant- en stippelgraveurs actief.

De verzameling van schilderijen, tekeningen, litho's, klokken- en instrumenten en gegraveerde glazen vormen de artistieke nalatenschap van dit geslacht.

Zo blijft dit bewaard voor de toekomst.

In meer dan 30 jaar heb ik deze verzameling bijeengebracht vanuit de werken in de familie, aankoop van werken en het gebruiken van ter beschikking gestelde afbeeldingen en informatie van musea, archieven, veilingen en particuliere bezitters, nationaal en internationaal.

Grote dank ben ik verschuldigd aan Willem (†) en Marianne Hoevenaar en hun kinderen. Zij hebben mij gelegenheid gegeven om het vele in hun bezit zijnde werk van de Hoevenaar`s te fotograferen en hun deel van het familiearchief te raadplegen. Voor een groot aantal aanvullingen op de collectie dank ik in het bijzonder Marius van Ee, Taxatie- en Adviesbureau V.O.F. uit Kampen en Erik Oudemans uit Vught.

Ik hoop hiermede in belangrijke mate te hebben bijgedragen aan het behoud van dit erfgoed voor latere generaties.

De collecties zijn ondergebracht in de volgende boeken:

Verzamelde werken Hoevenaar kunstschilders Deel I	ISBN: 9789403738581
Verzamelde werken Hoevenaar kunstschilders Deel IIa	ISBN: 9789403748979
IIb	ISBN: 9789403751092
Verzamelde werken Hoevenaar kunstschilders Deel IIIa	ISBN: 9789403753973
IIIb	ISBN: 9789403753980
Verzamelde werken Hoevenaar kunstschilders Deel IV	ISBN: 9789403765334
Verzamelde werken Hoevenaar klokken- en instrumentmakers	ISBN: 9789463428620
Verzamelde werken Hoevenaar diamant- en stippel graveurs	ISBN: 9789403771045

Andere uitgaven over de familie Hoevenaar:

Scheepsjournael Hendrick Hoevenaer 29 april tot 14 oktober 1602	ISBN: 9789463679152
Militair Dagboek Nicolaas Ludolph Hoevenaar over de periode 1787-1810	ISBN: 9789463987639
Geschiedenis en Genealogie Geslacht Hoevenaar 1380-2024 Deel I	ISBN: 9789403765150
Geschiedenis en Genealogie Geslacht Hoevenaar 1380-2024 Deel II	ISBN: 9789403765235

Deel IIb is het vervolg met tekeningen en litho's van:

Willem Pieter Hoevenaar 1808-1863
Wonend en werkend in Utrecht

2024, Hans Hoevenaar, Genealoog en Archivaris van de familie Hoevenaar

Willem Pieter Hoevenaar

Hoevenaar werd op 7 maart 1808 aan het Oudkerkhof te Utrecht geboren als zoon van de schietschuitschipper Adrianus Hoevenaar en van Maria Josepha le Fevre. Hij werd op 16 maart 1808 gedoopt in de Domkerk te Utrecht.

Hij behoorde tot een geslacht van schilders en tekenaars. Ook zijn vader Adrianus, zijn grootvader Adrianus, twee van zijn broers Cornelis Willem en Nicolaas Ludolph, zijn zoon Jozef en zijn neef Cornelis Willem beoefenden de schilder- en tekenkunst.

Op 4 mei 1836 trouwde hij met **Wendelina van der Sluis**, een dochter van Aart van der Sluis en Pieterella van Dijk. Uit dit huwelijk werden 5 kinderen geboren waaronder Josephus, de latere kunstschilder Jos Hoevenaar Wz.

Willem Pieter overleed op 55-jarige leeftijd op 31 oktober 1863 in zijn woonplaats Utrecht. Hij woonde op dat moment aan de Oude Voldenbrug.

Hoevenaar werd als schilder en tekenaar opgeleid door Christiaan van Geelen, Bruno van Straaten en Pieter Christoffel Wonder. Hij schilderde onder meer genrestukken, boslandschappen, interieurs en stadsgezichten. Vooral zijn aquarellen en tekeningen in sepia vonden in die tijd gretig aftrek. Zijn werk werd onder meer tentoongesteld in Amsterdam en Den Haag. Hij woonde en werkte in zijn geboorteplaats Utrecht, maar hij was vanaf 6 februari 1850 lid van de Koninklijke Academie te Amsterdam. Zijn zoon Jozef werd door hem opgeleid tot beeldend kunstenaar. Werk van Hoevenaar is te vinden in de collecties van onder meer het Stedelijk Museum te Amsterdam, het Centraal Museum te Utrecht, Museum Boymans van Beuningen te Rotterdam, Teylers Museum te Haarlem en het Rijksmuseum.

Willem Pieter was lid van Genootschap Kunstliefde te Utrecht van 1832 tot zijn overlijden in 1863. Kunstliefde lid Gijsbertus Craeyvanger heeft hem circa 1830 met potlood geportretteerd, zie collectie Rijksmuseum, objectnummer RP-T-1940-97(R).

Hoevenaar was van 1842 tot 1863 tekenmeester van de Fundatie van Renswoude, zie Van Tilborgh en Hoogenboom, 1982, bijlage 3a.

Willem Pieter Hoevenaar werd door Van Liefland in zijn Kronijk van 1858, pagina 68, geschaard onder de categorie 'onderwijzers'.

Hoevenaar heeft in 1850 samen met G. Craeyvanger, D. van der Kellen jr., J. van Liefland, D. van Lokhorst, A. W. van Nieuwenhuijsen, B. de Poorter, W. Roelofs, Th. Soeterik, B. W. Stoof en J. P. Wisselingh, allen leden van Kunstliefde, de wanden van de zaal in het Gebouw voor K. en W. waar Kunstliefde sinds ruim een jaar was gevestigd, beschildert in de stijl van Utrechtse meesters uit de 17e.-eeuw. Hoevenaar maakte toen een schildering naar de 16e eeuwse Jan van Scorel.

Willem Pieter staat afgebeeld op de tekening die Adrianus Nieuwenhuijsen (zie aldaar) in 1859 heeft gemaakt van leden werkzaam tijdens een van de tekenavonden, zie Van Campen, Varia I, pagina 147, zie Pelsdonk, 2010, zie HUA-catalogusnummer 32153.

Willem Pieter Hoevenaar was sedert 1842 buitenlid van Arti et Amicitiae.

In het jaarverslag van het Genootschap Kunstliefde 1864 wordt naar aanleiding van het overlijden van Willem Pieter Hoevenaar vermeld: 'Zoude het ook ons geen leed gedaan hebben toen Willem

Pieter Hoevenaar na een moeitevol leven, zoo onverwachts aan zijne betrekkingen in de Kunst werd ontrukkt? Ja, daarvoor getuigde wel die algemeene deelnemingen en die bereidwilligheid van zoovelen om hem de laatste eer te willen bewijzen, en voorzeker ook dat eenvoudige, maar plechtige oogenblik, toen zijn stoffelijk overblijfsel door vrienden ter laatste rustplaats werd heengedrage.' [...]. In hem verliezen wij een onzer verdienstelijkste en ijverigste leden.' Bij Kramm, zie Aanshangsel, wordt de rede aangehaald die mr. W. M. J. van Dielen, zoon van Adriaan Jacob Willem (zie aldaar), als voorzitter van het Genootschap uitsprak bij het graf.

Zie voor beschrijving (zelf)portretten, Van Hall, 1963, pagina 141.

Portret W.P. Hoevenaar

Getekend door zijn zoon Jozef Hoevenaar.

Bron: particulier bezit.

W.P. Hoevenaar Silhouet

Silhouet 105 x 72 mm.

PK 0823 Elisabeth Kiers.

Coll. Icon Bureau.

Neg. 1774.

W.P. Hoevenaar zelfportret

Zelfportret, tekenend, 1837.

Tekening/krijt.

Bron: Universiteit Leiden.

W.P. Hoevenaar portret

Portretten in borstbeeld van de leden van het
Teken- en Schildergenootschap Kunstliefde in 1859.

A.W. Nieuwenhuijsen 1859.

Bron: Het Archief Utrecht.

Portret van zeer waarschijnlijk Willem Pieter Hoevenaar.

Olieverf op paneel, 13 x 19 gesigneerd links midden met Jozef Hoevenaar Wz., d'après photo.

Achterop paneel is geschreven: Eigendom van J.P.C. Grolman.

Bron: Particulier bezit.

**Doodsportret van W.P. Hoevenaar, getekend door zijn broer
Cornelis Willem Hoevenaar**

Bron: particulier bezit.

Doodsportret van W.P. Hoevenaar, getekend door zijn zoon Jos Hoevenaar Wz.
Bron: particulier bezit.

Gipsen handafdruk van Willem Pieter Hoevenaar

Uit: Lexicon Nederlandse Beeldend Kunstenaars 1750-1880

Willem Pieter Hoevenaar; geb. Utrecht 7-3-1808; overl. Utrecht 31-10-1863. Leerling van C. van Geelen jr. en van P.C. Wonder, raadgever van B. van Straaten. Was de zoon van Adrianus Hoevenaar jr. en broer van C.W. Hoevenaar sr. Schilderde in- en exterieurs, gestoffeerd met figuren, meestal in Oudhollandse klederdrachten. Heeft ook etsen en litho's vervaardigd. Zijn tekeningen (waterverf en sepia) waren in zijn tijd zeer gezocht.

In 1850 werd hij lid van de Koninklijke Akademie te Amsterdam. Gaf les aan zijn zoon J. Hoevenaar Wzn. En D. van der Kellen III.

Tentoonstellingen: Amsterdam en Den Haag 1828-1863, Interieur met figuren, Vissersvrouw met twee kinderen aan het strand, Lezend meisje, Terugkomst van de markt, Het spinstertje, De kluizenaar, Het kermisgeschenk, enz.

Amsterdam, Amsterdams Historisch Museum (vh. Museum Fodor): Een dame ontvangt een geschenk in de vorm van vruchten, Boereninterieur met pap etende kinderen (tekening in kleuren.

Rijksmuseum: De slijpsteenmarkt te Amsterdam (gem. W. Hoevenaar 1835).

Rijksprentenkabinet: tekening (-en).

Stedelijk Museum: Binnenplaatsje (1830).

Haarlem: Teylers Stichting: Jan Steen en Frans van Mieris, verschillende tekeningen.

Leiden: Rijksprentenkabinet: enige tekeningen.

Nijmegen: Commanderie van St. Jan: Breiende oude vrouw.

Utrecht: Centraal Museum: tekeningen, w.o. bosgezichten en bomen (studies).

(Kunstkronijk 1844/45, pag. 78; Immerzeel; Kramm; Luns Plasschaert; Scheen 1946 en 1969; Thieme-Becker; Van Hall I en port; Waller; Würzbach) .

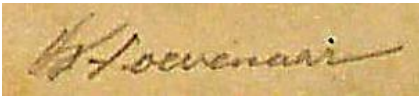

Portret van Willem Pieter Hoevenaar

Tekening potlood door Gijsbertus Craeyvanger, 12,8 × 11 cm.
Rijksmuseum RP-T-1940-97(R).

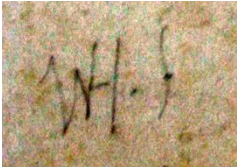
Voorkomende signaturen van W.P. Hoevenaar

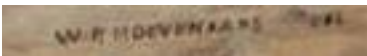
W. Hoevenaar

WH

WH.

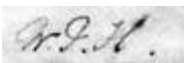
W.P. HOEVENAAR

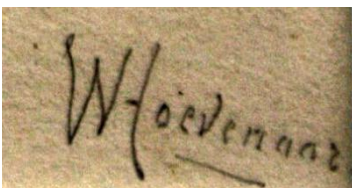
W.P. Hoevenaar

W. Hoevenaar

W.P.H.

W. Hoevenaar

Vervolg Tekeningen

potlood/kleur/waterverf/sepia
W.P. Hoevenaar (1808–1863)

Manspersoon

W.P. Hoevenaar (1808–1863)

Gewassen inkt in sepia en Oost-Indische inkt, 37 x 24 cm, gesigneerd linksonder.

Bron: Veiling De Zoon, Amsterdam 9 febr. 1971, nr. 5425

RKD Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, objectnr. 3961224

Moeder met kind

W.P. Hoevenaar (1808–1863)

Tekening, verdere gegevens niet bekend

Bron: RKD Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, objectnr. 3958660

Koe en geit
W.P. Hoevenaar (1808–1863)
Tekening, 19,8 x 16,3 cm.
Bron: particulier bezit.

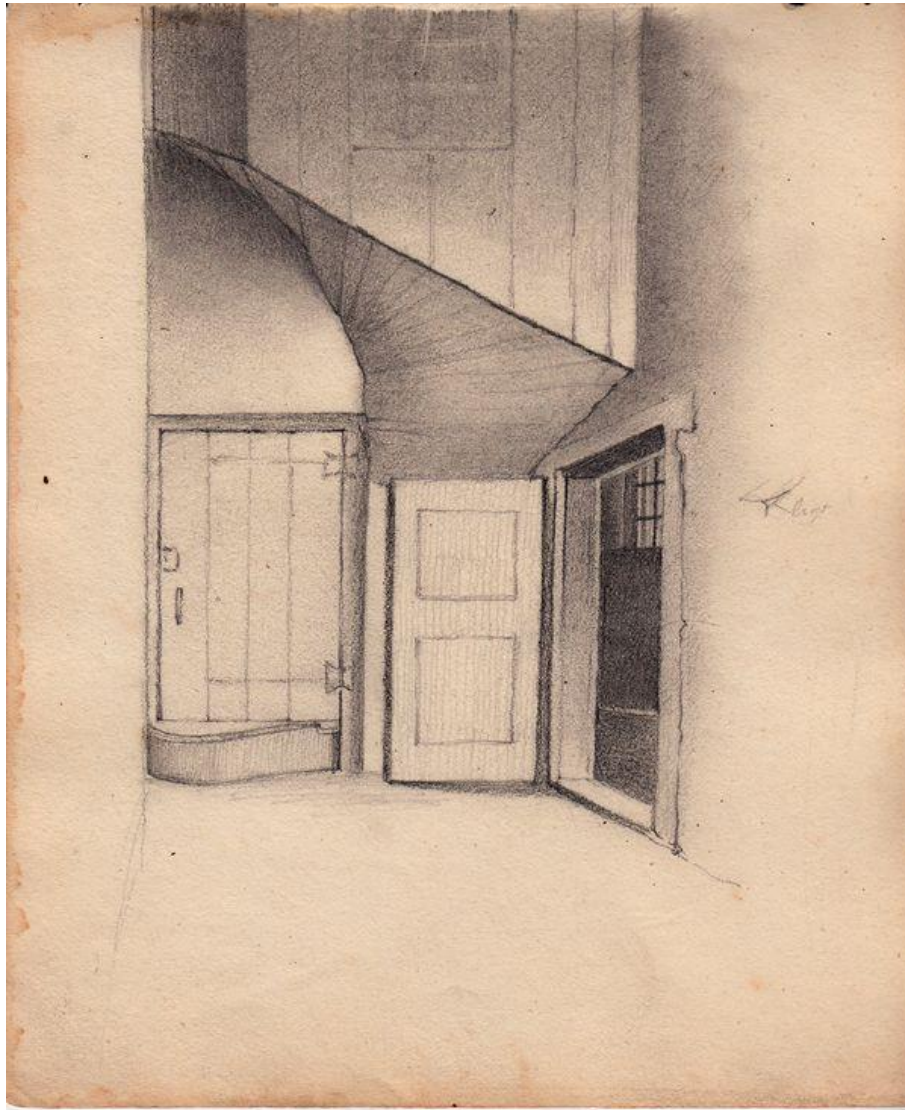

Studie

W.P. Hoevenaar (1808–1863)

Tekening, 17,8 x 21,5 cm.

Bron: particulier bezit.

Studie van een interieur
W.P. Hoevenaar (1808–1863)
Tekening, 17,8 x 21,5 cm.
Bron: particulier bezit.